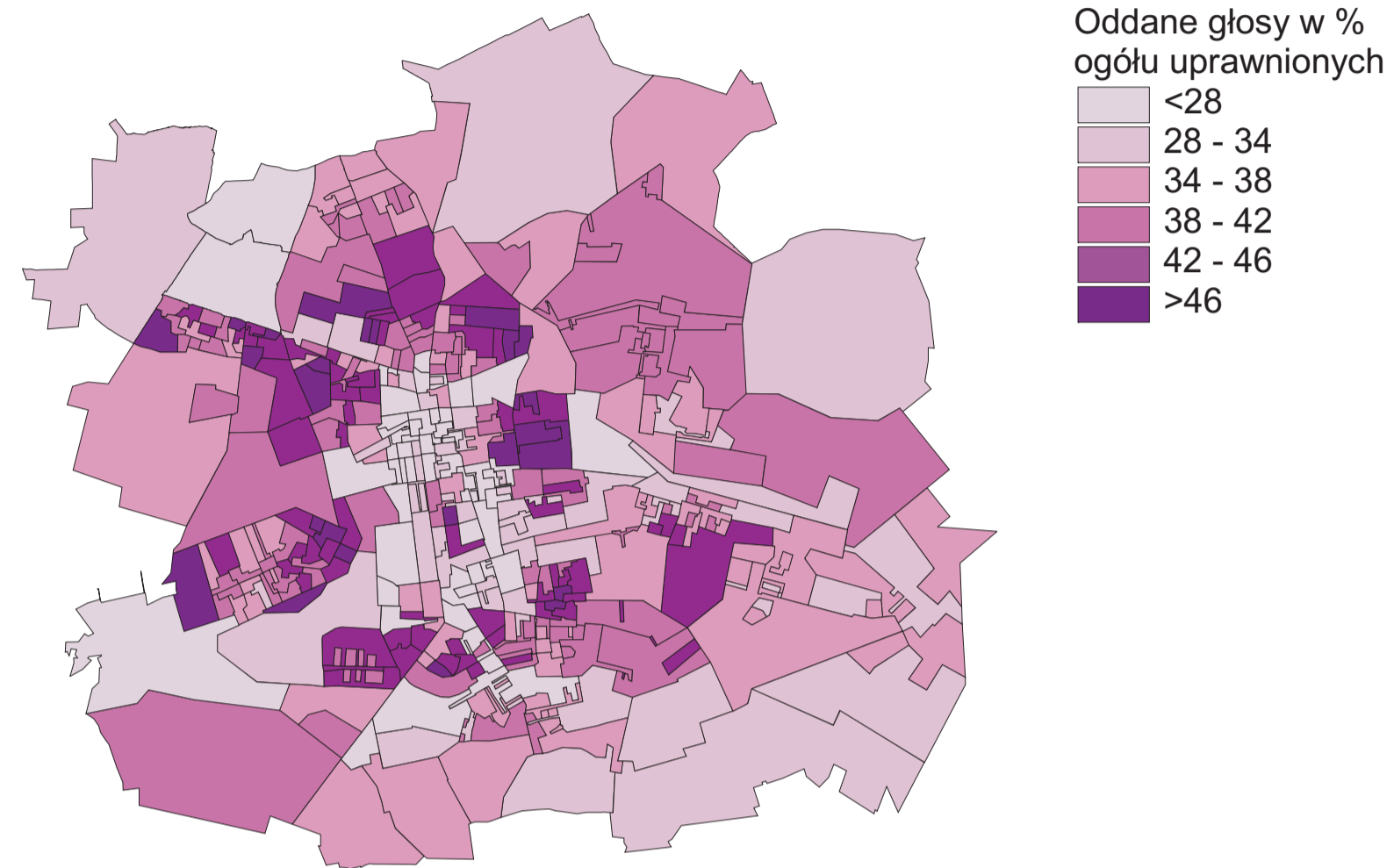
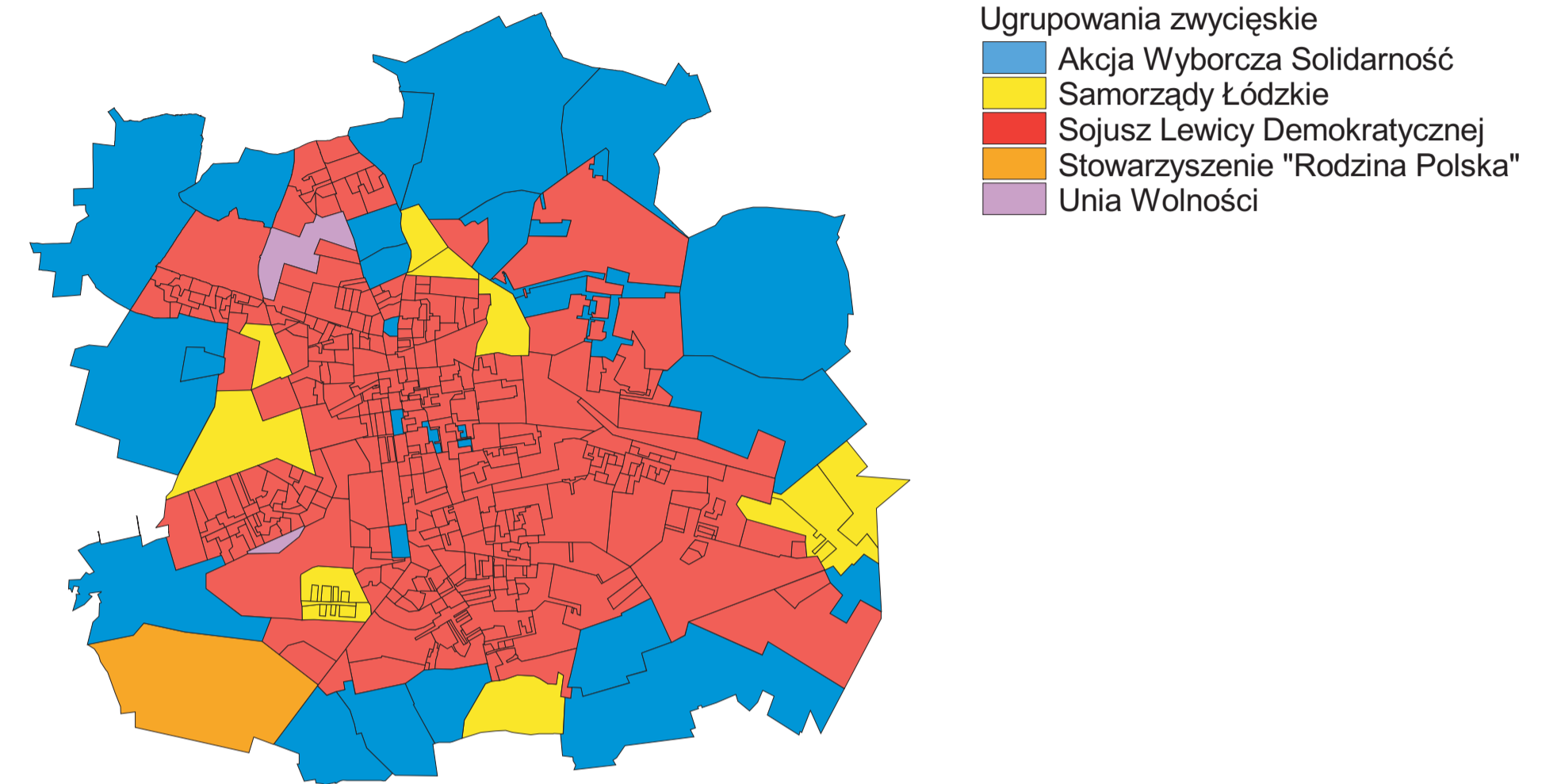

Postawy wyborcze mieszkańców Łodzi: wybory samorządowe w 1998 roku

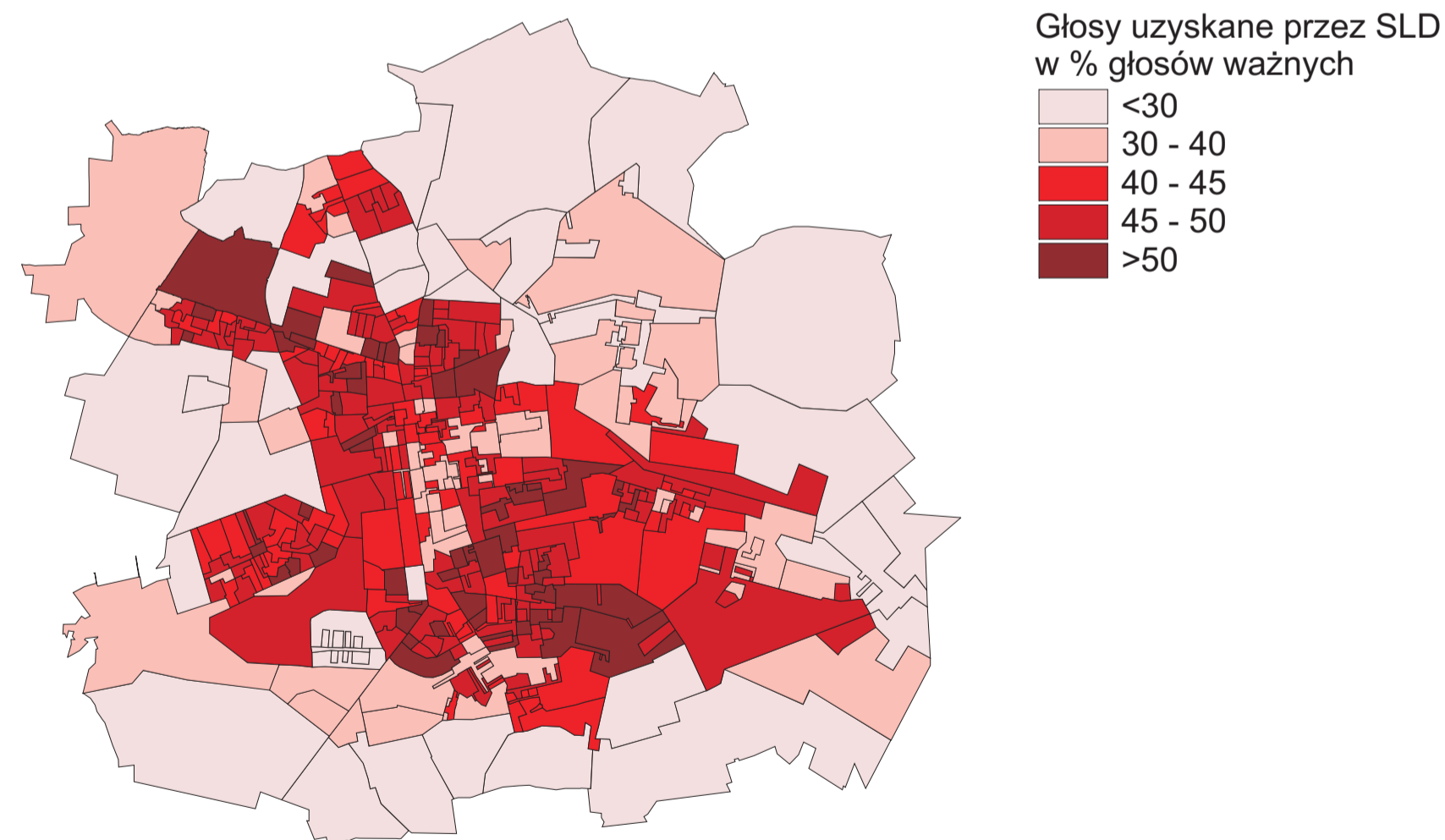
1. FREKWENCJA WYBORCZA

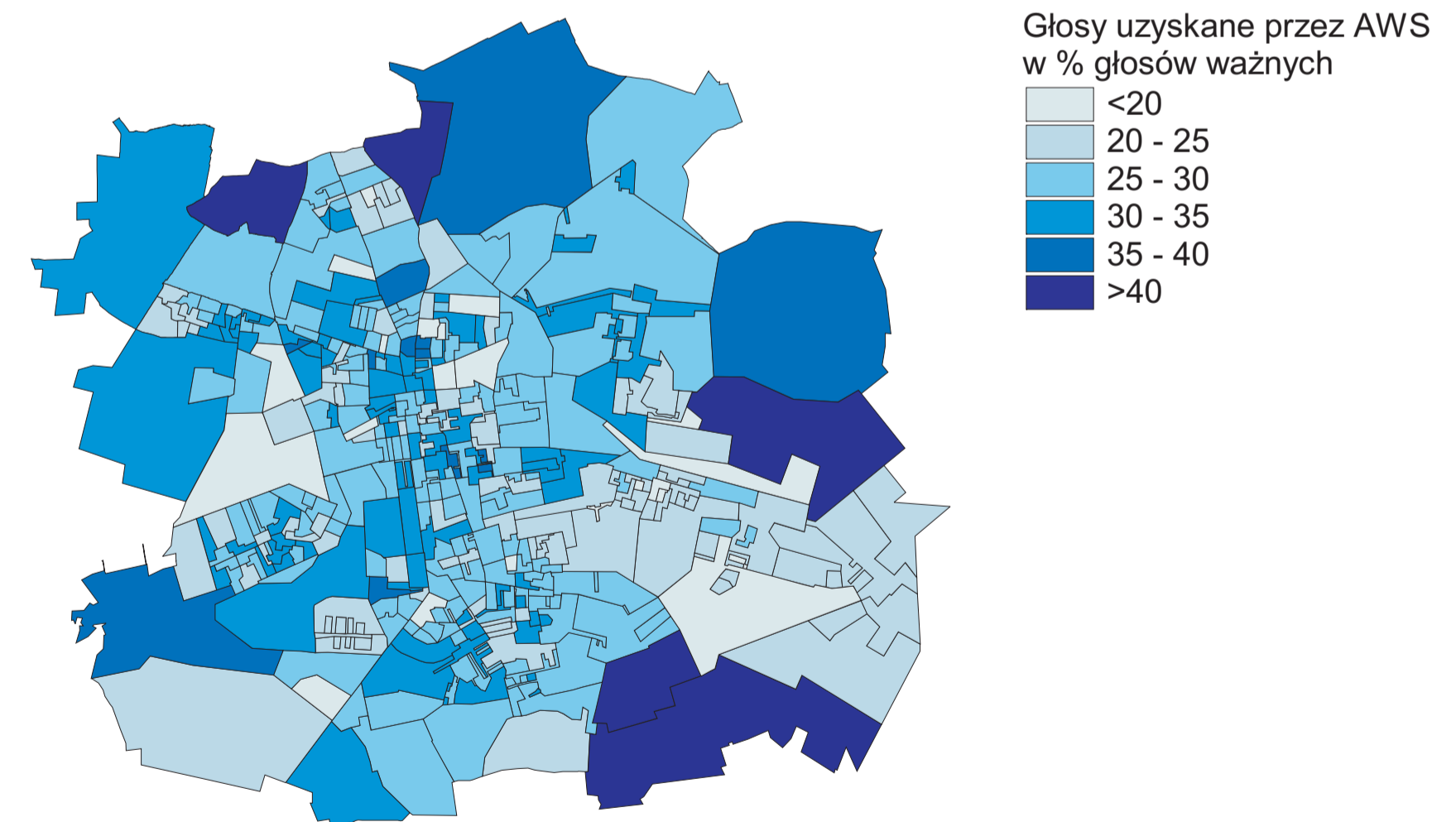
2. ZWYCIĘSTWA WYBORCZE

3. POPARCIE WYBORCÓW DLA SOJUSZU LEWICY DEMOKRATYCZNEJ

4. POPARCIE WYBORCÓW DLA AKCJI WYBORCZEJ SOLIDARNOŚĆ

ATLAS ŁODZI

Plansza XIX: Postawy wyborcze mieszkańców Łodzi: wybory samorządowe w 1998 roku

Jerzy Dzieciuchowicz, Stanisław Leszczyński, Wojciech Retkiewicz

Planszę tworzą cztery mapy w skali 1: 150 000 dotyczące: 1. Frekwencji wyborczej, 2. Zwycięstw wyborczych sił politycznych, 3. Poparcia wyborców dla Sojuszu Lewicy Demokratycznej, 4. Poparcia wyborców dla Akcji Wyborczej Solidarność. Mapy te przedstawiają zróżnicowanie przestrzenne postaw wyborczych demonstrowanych przez łodzian podczas wyborów do Rady Miasta, które odbyły się w 1998 roku. Wyniki tej elekcji mają obecnie zasadnicze znaczenie dla zarządzania miastem i kształtowania jego strategii rozwoju, wywierając również wpływ na procesy społecznego wytwarzania przestrzeni miejskiej.

W budowie planszy szczególny nacisk położono na dokładne zobrazowanie zmienności przestrzennej najważniejszych wyników wyborów samorządowych poprzez operowanie na mapach zbiorem najmniejszych jednostek agregacji terytorialnej danych wyborczych, jakimi są obwody głosowania. Pojawił się jednak wyjątkowo trudny do rozwiązania problem związany z wykonaniem w formie elektronicznej dokładnego podkładu kartograficznego z granicami 388 obwodów głosowania wydzielonych w Łodzi (zgodnie z uchwałą Zarządu Miasta Nr 2450/347/98 z 10 września 1998 roku). Delimitacji granic obwodów głosowania dokonano w oparciu o rozkład przestrzenny przypisanych im punktów adresowych, wykorzystując unowocześnioną elektroniczną bazę tych punktów, opracowaną w Urzędzie Miasta Łodzi. Baza ta określa aktualny stan formalno-prawny lokalizacji w zasadzie pełnego zbioru adresów nieruchomości na terenie miasta. Z tego punktu widzenia stanowi ona niezmiernie cenne i niezastąpione źródło informacji. Źródło to nie jest zupełnie kompletne i zawiera szereg błędów, ale w przyjętej skali map ograniczenia te nie mają żadnego istotnego znaczenia.

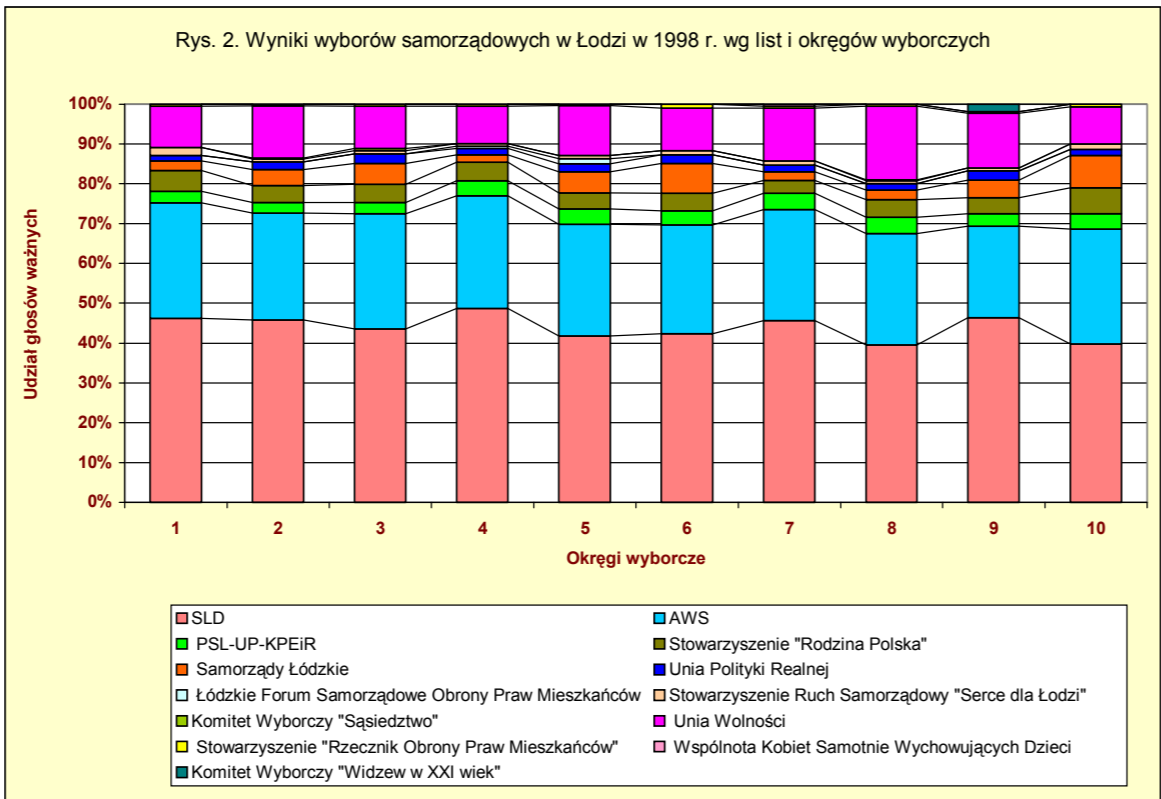
Na prezentowanych mapach uwzględnione zostały wyniki wyborów samorządowych zarejestrowane w obwodach otwartych. Pominięto obwody zamknięte, gdyż w zastosowanej skali mają z reguły charakter punktowy. Obwody otwarte są znacznie zróżnicowane zarówno pod względem liczby uprawnionych do głosowania, jak i powierzchni. Można przy tym zauważyć, że powierzchnia obwodów wzrasta w kierunku ośrodkowym, co wynika przede wszystkim z układu przestrzennego intensywności zabudowy mieszkaniowej. Ponieważ dostępność siedzib komisji wyborczych w dużych, peryferyjnych obwodach była często utrudniona, to ich wielkość mogła mieć niekorzystny wpływ na frekwencję.

Omawiana plansza została opracowana na postawie w pełni wiarygodnych materiałów komisji wyborczych, zawierających szczegółowe dane o wynikach wyborów w poszczególnych obwodach głosowania. W opisie planszy częściowo wykorzystano również informacje dotyczące zachowań wyborczych, opracowane w przekroju 10 okręgów wyborczych wyznaczonych na terenie Łodzi.

Ogólna liczba uprawnionych do głosowania w Łodzi w wyborach samorządowych w 1998 r. wyniosła 642 378 osób (tab. 1). Jednakże w wyborach tych uczestniczyło jedynie 37,4% ogółu uprawnionych. Ogólnomiejski poziom frekwencji wyborczej należy zatem ocenić jako dość niski, co w tego rodzaju wyborach nie jest jednak zjawiskiem odosobnionym.

Z tak niską frekwencją wyborczą kontrastuje wysoki poziom kultury politycznej głosujących, mierzony udziałem głosów ważnych w ogólnej liczbie oddanych głosów, dochodzącym aż do 98,01 %. Rozpiętość wskaźnika frekwencji w poszczególnych obwodach głosowania okazała się dosyć duża, obejmując przedział od 13,96% do 58,30%. W jego rozkładzie przestrzennym zaznacza się wyraźnie specyficzna strefowość.

Podczas analizowanych wyborów w okręgach wyborczych Łodzi (rys. 1) zostało łącznie zarejestrowanych 13 list wyborczych (rys. 2). Stosunkowo mała ich liczba jest skutkiem tendencji, utrzymującej się podczas kilku ostatnich wyborów, do łączenia małych ugrupowań politycznych w większe koalicje, bazujące zazwyczaj na silnych partiach. Mapa zwycięstw wyborczych przedstawia rozmieszczenie tylko tych ugrupowań, które w danych obwodach głosowania uzyskały największą liczbę oddanych głosów. Warto zauważyć, że tylko 5 (AWS, Samorządy Łódzkie, SLD, Unia Polityki Realnej, Unia Wolności) spośród 13 zarejestrowanych komitetów wyborczych zdołało zdobyć przynajmniej w jednym obwodzie absolutną przewagę głosów. Zróżnicowanie przestrzenne zwycięstw wyborczych jest wyjątkowo słabe, ze względu na przytłaczającą dominację obwodów, w których przewagę głosów osiągnęła socjaldemokratyczna lewica.

Odnosząc zwycięstwo podczas rozważanych wyborów, Sojusz Lewicy Demokratycznej w całym mieście zdobył aż 44,3% ważnych głosów. Na drugiej pozycji uplasowała się Akcja Wyborcza Solidarność, której zwolennicy stanowili 27,5% głosujących. Natomiast trzecie miejsce zajęła Unia Wolności, której udało się jednak pozyskać tylko 12,4% głosów. Łącznie na trzy najbardziej preferowane przez wyborców ugrupowania oddano > 5/6 (84,2%) głosów. Pozostałe głosy wyborców uległy zatem rozbiciu na 10 list wyborczych. Na dwóch załączonych mapach (3 i 4) został pokazany całkowicie odmienny układ przestrzenny stopnia poparcia wyborców dla SLD i AWS.

Zastosowany w ordynacji wyborczej system przeliczania głosów, szczególnie preferujący w podziale mandatów ugrupowania o największym poparciu wyborców, pozwolił na wprowadzenie do Rady Miasta 44 radnych z koalicji SLD, 26 z AWS i 10 z Unii Wolności. W tej sytuacji pozostałe ugrupowania biorące udział w wyborach nie mają w ogóle swoich przedstawicieli we władzach samorządowych Łodzi.

Źródła

Materiały Obwodowych Komisji Wyborczych.
 Mapa adresowa opracowana w Urzędzie Miasta Łodzi.
 Uchwała Nr 2450/347/98 Zarządu Miasta Łodzi z 10 września 1998 r. w sprawie utworzenia obwodów głosowania na obszarze Łodzi.
 Ustawa z 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, Dziennik Ustaw, 1998, Nr 95, poz. 602.

Literatura

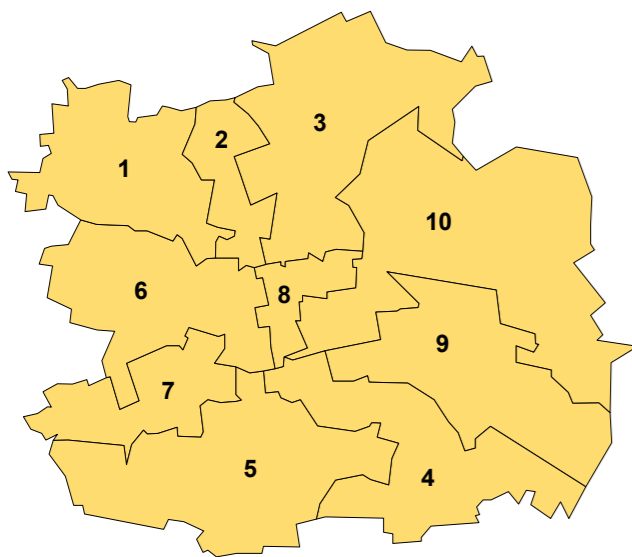
G o s t k o w s k i Z., 1961, *Zainteresowanie wyborami do rad narodowych wśród ludności Łodzi w 1958*, Studia Socjologiczne, nr 2, s. 145–159.
 G o s t k o w s k i Z., 1966, *Analiza efektu panelowego w badaniach wyborczych w Łodzi w 1961 r.*, [w:] Z. G o s t k o w s k i Z. (red.), *Analizy i próby technik badawczych w socjologii*, t. 1, Wrocław.
 K a m i ń s k i K., 1988, *Zasięg wpływów Stronnictwa Narodowego w Łodzi w latach 1936–1939*, Rocznik Łódzki, t. 38, s. 181–182.
 K a m i ń s k i K., 1991, *Wybory do Rady Miejskiej w Łodzi w 1938 r.*, Kronika Miasta Łodzi, s. 43–54.
 R o s s e t E., 1927, *Oblicze polityczne ludności miasta Łodzi w świetle statystyki wyborczej*, Łódź.
 S o b c z y ń s k i M., 2000, *Zróżnicowanie przestrzenne postaw politycznych mieszkańców Łodzi*, WUL, Łódź, s. 302.
 Ż e l a z o M., 1991, *Wybory prezydenckie – przypadek Łodzi. Tendencje wyborcze w latach 1989–1990 w świetle głosowania i badań ankietowych*, Kultura i Społeczeństwo, nr 3, s. 89–102.

Tab.1

Frekwencja wyborcza w okręgach wyborczych Łodzi w wyborach samorządowych z 1998 r.

Okręgi	Liczba obwodów głosowania	Uprawnieni do głosowania	Głosy oddane	Frekwencja wyborcza w %	Głosy ważne	Wskaźnik kultury politycznej ^a
1	37	61719	25735	41,70	25289	98,27
2	41	69988	27098	38,72	26643	98,32
3	40	57083	22223	38,93	21798	98,09
4	39	72757	26919	37,00	26265	97,57
5	48	77277	27892	36,09	27342	98,03
6	36	55603	18550	33,36	18056	97,34
7	37	67460	27513	40,78	27099	98,50
8	41	69987	23986	34,27	23539	98,14
9	42	71018	27042	38,08	26527	98,10
10	27	39486	13189	33,40	12818	97,19
Razem	388	642378	240147	37,38	235376	98,01

^aStosunek liczby głosów ważnych do liczby oddanych głosów (w %).

Rys. 1. Granice okręgów wyborczych w wyborach samorządowych w Łodzi w 1998 r.